

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію О. Є. Абатурова, А. О. Нікуліної
«Метаболічно асоційована жирова хвороба
печінки у дітей»

На сьогодні метаболічно асоційована жирова хвороба печінки (МАЖХП) розглядається як печінковий прояв метаболічних порушень, пов'язаних з підвищеним кардіоваскулярним ризиком з основною патогенетичною роллю інсулінорезистентності, розладами адипокінової регуляції і оксидативним стресом у осіб з надлишковою масою тіла або ожирінням, які розвиваються внаслідок висококалорійної дієти і недостатньої фізичної активності на тлі певних генетичних факторів. Безумовно, метаболічні порушення, асоційовані з МАЖХП, методи діагностики та лікування цієї патології є актуальною і при цьому дискусійною проблемою сучасної педіатрії.

Метою створення даної монографії було забезпечення новітньою інформацією сучасної медичної спільноти стосовно визначення факторів ризику, стратегії скринінгу та розробки скринінгових тестів, еталонного стандарту діагностики, визначення ефективних неінвазивних біомаркерів і методів візуалізації; розробка персоналізованих підходів до модифікації способу життя для запобігання та лікування МАЖХП у дітей.

Авторами продемонстровано, що ризик розвитку МАЖХП несуть поліморфізми близько 132 різних генів, продукти яких беруть участь в ліпідному і вуглеводному обміні, підтриманні окислювально-відновного стану, розвитку запалення та фіброзу тканини печінки, а також епігенетичні механізми (глобальне метилювання геному, посттрансляційні модифікації гістонів і ремоделювання хроматину) та є компонентами МАЖХП-реактому. В той же час, розкриття механізмів впливу некодуючих РНК (miR, lncR та circR) на розвиток захворювання відкриває можливості створення нових прогностичних біомаркерів, а також терапевтичних цілей при лікуванні МАЖХП.

У представленій монографії професором О. Є. Абатуровим, А. О. Нікуліною детально викладена інформація стосовно внеску генетично обумовлених змін молекулярної структури рецепторів інсуліну та асоційованих з ними сигнальних шляхів, ролі вродженого та набутого імунітету, що раніше висвітлювалися в літературі недостатньо. Авторами підкреслено, що метаболічною особливістю МАЖХП є недостатність кетогенезу, яка й сприяє окислювальному метаболізму, що перевантажує електронно-транспортний ланцюг гепатоцитів, збільшує глюконеогенез і сприяє підвищенню концентрації глюкози в сироватці крові.

Клініцистам особливо цікаві розділи, присвячені факторам ризику розвитку зазначеної патології, підходам до діагностики, лікування МАЖХП і профілактики наслідків. З огляду на те, що в наш час немає достатньої доказової бази щодо фармакологічного лікування МАЖХП у дітей, особлива увага була приділена питанням модифікації способу життя, особливо дієтотерапії, боротьби з гіподинамією, які є стандартом терапії.

Наукове видання містить як дані аналітичного огляду світової літератури (1943 джерел інформації), так і результати власних досліджень.

Робота заслуговує найвищої оцінки. Вона добре ілюстрована, є зразком викладу сучасної наукової інформації з даної проблеми.

Безумовно, суттєва наукова праця О. Є. Абатурова, А. О. Нікуліної «Метаболічно асоційована жирова хвороба печінки у дітей» буде затребувана, і перш за все фахівцями в галузі гастроентерології, ендокринології, нутриціології в тому числі і при проведенні відповідних наукових досліджень.

*Директор ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології
імені академіка О. М. Лук'янової НАМН України»,
академік НАМН України, д. м. н., професор
Заслужений діяч науки і техніки України
Президент Асоціації педіатрів України
Ю. Г. Антипкін*